

2. Monitoring środowiska w województwie podkarpackim

Zgodnie z ustawą o Inspekcji Ochrony Środowiska, państwowy monitoring środowiska realizowany jest na podstawie wieloletnich programów PMS opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, uwzględniających zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej państwa oraz wojewódzkich programów monitoringu, opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, przy czym programy wojewódzkie zawierają zadania określone w wieloletnich programach PMS. Programy PMS obejmują, dla poszczególnych elementów środowiska, zadania realizowane w skali kraju i regionu. Można uwzględnić w nich także zadania realizowane w sieciach lokalnych.

Programy badań są specyficzne dla regionu, tzn. ściśle powiązane z geograficzną, gospodarczą i ekologiczną charakterystyką danego obszaru.

Inspekcja Ochrony Środowiska, zgodnie z jej ustawowymi kompetencjami, ma za zadanie organizowanie i koordynowanie badań prowadzonych w ramach PMS.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, realizując zapisy art. 2 pkt. 8 ustawy o IOŚ, prowadzi badania jakości środowiska i obserwacje jego stanu samodzielnie lub korzysta z wyników badań i obserwacji prowadzonych przez inne organy administracji rządowej oraz samorządowej, które zgodnie z art. 25 ustawy o IOŚ oraz w myśl zapisów art. 29 ustawy Prawo ochrony środowiska, są obowiązane do nieodpłatnego udostępniania danych o stanie środowiska uzyskiwanych w wyniku wykonywania ich zadań własnych.

Zatwierdzony przez Ministra Środowiska w grudniu 2006 roku „Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2007 - 2009”, stanowi podstawę do sporządzenia „Programu monitoringu środowiska w województwie podkarpackim na lata 2007 – 2009”.

Przedstawiony w niniejszym opracowaniu program badań monitoringowych, planowanych do realizacji w latach 2007-2009 na terenie województwa podkarpackiego, zawiera nowe zadania, których realizacja wynika głównie z transpozycji aktów prawnych UE do prawa krajowego oraz zadania, które będą stanowiły kontynuację dotychczasowych prac.

W ramach monitoringu środowiska w latach 2007-2009 realizowane będą następujące zadania:

- ocena jakości powietrza w strefach,
- badania chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża w systemie sieci krajowej,
- badania i ocena jakości wód w rzekach w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego,
- badania i ocena stanu osadów wodnych rzek,
- badania i ocena jakości wód w zbiornikach zaporowych,
- badania i ocena jakości wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego,

2. Monitoring środowiska w województwie podkarpackim

- ocena jakości wód podziemnych w rejonie czynnych, nieczynnych i zrehabilitowanych składowisk odpadów, w ramach monitoringu prowadzonego przez zarządzającego składowiskiem,
- pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego i przemysłowego,
- pomiary poziomu pól elektromagnetycznych,
- ocena jakości gleb w systemie sieci krajowej,
- gromadzenie informacji o emisji zanieczyszczeń do powietrza i wód,
- gromadzenie informacji dotyczących wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Realizacja planowanych zadań pozwoli na identyfikację obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska, obszarów wymagających monitorowania oraz śledzenia zachodzących zmian, a także ocenę skuteczności działań podejmowanych w celu ich ochrony.

Nowy model Państwowego Monitoringu Środowiska oparty na systemie D (siła sprawcza), P (presja), S (stan), I (oddziaływanie) i R (przeciwdziałanie) umożliwi przyczynowo-skutkową prezentację wyników pomiarów zgromadzonych w ramach realizacji programu monitoringu.

Program zapewnia prowadzenie wszystkich rodzajów zadań cząstkowych, zarówno tych o charakterze pomiarowo-badawczo-analitycznym, jak i informacyjnym w sposób cykliczny i ujednolicony, porównywalny do metod stosowanych w pozostałych krajach członkowskich UE.

Zasadniczym celem badań prowadzonych w ramach monitoringu środowiska będzie realizacja zobowiązań w zakresie badania i oceny poszczególnych elementów środowiska wynikających z prawodawstwa Unii Europejskiej przetransponowanego do prawa krajowego w latach poprzednich, a także podpisanych i ratyfikowanych przez Polskę konwencji oraz innych potrzeb wynikających z polityki ekologicznej Państwa.

W „Programie ...” opisane są podsystemy monitoringu środowiska realizowane w ramach PMŚ zarówno przez WIOŚ w Rzeszowie, jak i przez inne instytucje. Równoległe z badaniami jakości środowiska prowadzone będą prace mające na celu pozyskiwanie informacji o presjach.

„Program monitoringu środowiska w województwie podkarpackim na lata 2007-2009” uzgodniono z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie w zakresie monitoringu powietrza atmosferycznego, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie w zakresie monitoringu wód powierzchniowych i zbiorników zaporowych.

Sporządzony dokument został również uzgodniony z Wojewodą Podkarpackim.

Główne zadania zapisane do realizacji w cyklu trzyletnim związane są przede wszystkim z dostosowaniem monitoringu wód do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej, pełnym wdrożeniem zapisów 4 Dyrektywy córki w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i WWA w otaczającym powietrzu, kontynuacją realizacji zadań związanych z pomiarami pól elektromagnetycznych i hałasu oraz prowadzeniem rejestrów.

2. Monitoring środowiska w województwie podkarpackim

Przy planowaniu pomiarów na lata 2007-2009 w zakresie powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych, w roku 2006 dokonano weryfikacji funkcjonującej sieci pomiarowej. W zakresie powietrza atmosferycznego sporządzono „Inwentaryzację elementów sieci pomiarowej monitoringu jakości powietrza w województwie podkarpackim”. Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z prowadzenia dalszych pomiarów zostały wyłączone stacje, na których zanotowano w poprzednich latach niskie stężenia SO₂, NO₂ oraz wszystkie stanowiska pomiarów pyłu BS. Od 2007r zrezygnowano z dalszych pomiarów SO₂, NO₂ na dziewięciu stacjach pomiarowych zlokalizowanych w: Iwoniczu Zdroju, Rymanowie Zdroju, Polańczyku, Jasle-Sroczyńskiego, Rzeszowie-Wierzbowa, Rzeszowie-Skubisza, Krośnie-Lewakowskiego, Czarnej i Komańczy obsługiwanych przez WSSE.

Na podstawie przeprowadzonej wizji w terenie dokonano zmian w lokalizacji stacji pomiarowych nie spełniających wymagań rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu.

W zakresie wód powierzchniowych opracowano nową sieć monitoringu wód, zgodną z wytycznymi zawartymi w „Opracowaniu sposobu prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych oraz zasad funkcjonowania systemu ocen wg wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej” przekazanych do WIOŚ przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Lata 2007-2009 będą okresem przejściowym, w którym zaprojektowany system monitoringu wód powierzchniowych będzie testowany i weryfikowany w kolejnych latach. Wyniki weryfikacji posłużą ustaleniu ostatecznej struktury oraz funkcji systemu monitoringu wód powierzchniowych tak, aby w pełni odpowiadał wymaganiom Ramowej Dyrektywy Wodnej.

W roku 2007 WIOŚ będzie kontynuował badania w ramach tzw. monitoringu lokalnego (interwencyjnego), dla obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska, które zostały wytypowane przez Wydział Inspekcji i które są przedmiotem licznych, powtarzających się skarg mieszkańców. Badania będą obejmowały ocenę jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu oraz poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku.

Jednocześnie w roku 2007 kontynuowane będą badania stanu środowiska prowadzone na potrzeby monitoringu lokalnego, na podstawie porozumień zawartych z wybranymi powiatami województwa podkarpackiego.

Informacje wytworzone w ramach wojewódzkiego programu monitoringu środowiska wykorzystywane są przez jednostki administracji rządowej i samorządowej dla potrzeb operacyjnego zarządzania środowiskiem jak również do celów monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach zarządzania.

Upowszechnianie wyników badań monitoringowych prowadzonych na terenie województwa podkarpackiego odbywa się poprzez zamieszczanie ich w raportach, komunikatach i informacjach o stanie środowiska. W opracowaniach prezentowany jest aktualny stan środowiska oraz kierunki i trendy zmian zachodzących

2. Monitoring środowiska w województwie podkarpackim

w środowisku. Materiały te dostępne są także na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie: www.wios.rzeszow.pl.

Informacje uzyskane w ramach monitoringu środowiska, których zakres określa art. 30 ustawy Prawo ochrony środowiska, udostępniane są za pośrednictwem internetu. Zakres i formę ich udostępniania określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 01.10.2002r. w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku.

Z uwagi na liczne zmiany w obecnie obowiązującym stanie prawnym, program jest dokumentem otwartym i zakłada możliwość wprowadzania niezbędnych korekt, po ukazaniu się w roku 2007 nowych regulacji prawnych.

Wykonanie w zapisanym zakresie prac przewidzianych do realizacji w ramach monitoringu środowiska w województwie podkarpackim w latach 2007-2009, w tym także działań dostosowujących system monitoringu do nowych zadań wynikających z procesu integracji z Unią Europejską, uzależnione będzie od posiadanych przez WIOŚ w Rzeszowie środków finansowych, w szczególności możliwości uzyskiwania dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.